

Onderwerp	Septembercirculaire 2022
Zaaknummer	331973
Datum	13 oktober 2022
Portefeuillehouder	H.J. Scholten
Medewerker	Molder, te J.A. (Jeroen)

Doel

Ter informatie een toelichting op de ontwikkelingen in het gemeentefonds en de financiële uitwerking van de septembercirculaire 2022.

Aanleiding

De septembercirculaire 2022 geeft een geactualiseerd beeld van het gemeentefonds, gebaseerd op de Miljoenennota 2023 van het Rijk.

In het budgettaire perspectief van de Programmabegroting 2023 zijn de ontwikkelingen tot en met de meicirculaire 2022 opgenomen. Aanvullend is in de begroting al geanticipeerd op de (indicatieve) compensatie jeugdelden vanaf 2024 in combinatie met een besparing op basis van de Hervormingsagenda Jeugdzorg. Het Rijk is aan zet om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Daarnaast is een (eenmalige) rijksbijdrage financierings-systematiek voor 2026 toegekend. Dit is al verwerkt in de programmabegroting 2023.

De budgettaire uitkomsten van deze gemeentefondscirculaire worden meegenomen bij de jaarrekening 2022 en de 1e bestuursrapportage 2023.

Inhoudelijke boodschap

De belangrijkste onderwerpen die in deze circulaire tot een budgettair effect leiden zijn de bijstelling van de uitkeringsfactor/uitkeringsbasis en het voorschot afrekening BTW compensatiefonds 2022. Daarnaast zijn er enkele specifieke middelen zoals de energietoeslag, inburgering, statushouders, leerlingenvervoer Oekraïners, sociale werkvoorziening, invoeringskosten Omgevingswet en kwaliteitsborging bouw. Tevens zijn er een tweetal mutaties, compensatie jeugdelden en eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem 2026, die al zijn verwerkt in de programmabegroting 2023.

Bijstelling uitkeringsfactor en uitkeringsbasis

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de rijksuitgaven. Via de normeringssystematiek 'samen de trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds bijgesteld. De jaarlijkse toename of afname wordt accres genoemd. Kort na de afgelopen meicirculaire hebben het Rijk en de VNG afgesproken dat het volumedeel voor de jaren 2022 t/m 2025 wordt vastgezet op basis van de stand van de meicirculaire 2022.

De positieve mutatie in 2022 betreft vooral de actualisatie van de maatstaven, zijnde een bedrag van € 480.000. Daartegenover staat een nadelige bijstelling van € 45.000 over de voorgaande jaren. In 2023 is sprake van een hoger accres, € 1.290.000, door de opwaartse bijstelling van de rijksuitgaven door een hogere loon- en prijsontwikkeling.

De meerjarenbegroting is gebaseerd op constante prijzen. Het effect van de inflatie wordt daarbij vanaf 2024 gecorrigeerd door een mutatie (aftrek) in de uitkeringsfactor.

De correctie is elk jaar echter groter dan de compensatie via het accres. Per saldo gaat het voor 2024 om een positieve bijstelling van € 474.000, aflopend naar € 3.000 in 2026.

Voorschot afrekening BTW Compensatiefonds 2022

In september wordt jaarlijks een voorschot bepaald van de verwachte onder- of overschrijding van de declaraties die gemeenten doen op het BTW Compensatiefonds (BCF) in het lopende jaar. In de meicirculaire van volgend jaar volgt uiteindelijk de definitieve afrekening. Op basis van de huidige verwachte onderschrijding wordt nu een deel toegevoegd aan het gemeentefonds, een verhoging van € 531.000 in 2022.

Energietoeslag

In de meicirculaire van dit jaar heeft verwerking plaats gevonden van het beschikbaar gestelde bedrag van € 800 per huishouden in verband met het verstrekken van een energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen in 2022. Begin juli is het bedrag verhoogd van € 800 naar € 1.300. De verdeling van deze aanvulling, inclusief uitvoeringskosten, over de gemeenten is opgenomen in deze septembercirculaire. Voor Hof van Twente gaat het om € 828.000.

In de miljoenennota is opgenomen dat om in 2023 nogmaals € 1.300 euro aan deze doelgroep uit te keren. Dit is nog niet opgenomen in deze septembercirculaire.

Inburgering, statushouders en leerlingenvervoer Oekraïners

Door een hogere instroom is landelijk het budget voor ondersteuning en begeleiding voor inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 verhoogd. Hiervoor wordt respectievelijk € 95.000, € 83.000 en € 64.000 ontvangen. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer van Oekraïense leerlingen. De tegemoetkoming voor gemaakte kosten, tot de zomervakantie, is € 33.000.

Participatie/Wet Sociale Werkvoorziening

In 2020 en 2021 is door het Rijk een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Voor het 1e kwartaal van 2022 wordt aanvullend nog € 14.000 beschikbaar gesteld.

Invoeringskosten Omgevingswet

Vanwege de transitiekosten die gemeenten maken in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet wordt in 2022 een bijdrage ontvangen van € 485.000.

Kwaliteitsborging bouw (Wkb)

Gemeenten ontvangen in 2022 een bijdrage voor de noodzakelijke voorbereiding van de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) vanaf 1 januari 2023. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding tot en met 2026 een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van de Wkb-taken. Voor 2022 is dit € 79.000. En voor de jaren 2023 tot en met 2026 gaat het om € 32.000 per jaar.

Compensatie (aanvullende) jeugdgeden

Het Rijk en de VNG werken aan de Hervormingsagenda Jeugdzorg. Voor de jaren 2022 en 2023 zijn de aanvullende middelen toegevoegd aan het gemeentefonds.

Bij de begroting 2022 zijn er afspraken (Rijk, Provincies en VNG) gemaakt hoe omgegaan mag worden met de indicatieve raming van extra gelden in de meerjarenbegroting.

Gemeenten mochten rekening houden met 75% van de te verwachten bedragen. Voor de programmabegroting 2023 zijn nieuwe afspraken gemaakt waarbij nu vanaf 2024 100% mag worden opgenomen. De hogere percentage is verwerkt in de programmabegroting 2023 (al geraamde rijksbijdrage).

Eenmalige rijksbijdrage financieringssystematiek 2026

Het Rijk werkt aan een nieuwe financieringssystematiek vanaf 2026 voor het gemeentefonds. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet nu eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar in 2026. Voor Hof van Twente is dit € 1.550.000. Dit is al verwerkt in de programmabegroting 2023 (al geraamde rijksbijdrage).

Budgettair effect

Ontwikkeling septembercirculaire 2022	2022	2023	2024	2025	2026
Beginstand (mei 2022)	58.340.000	59.340.000	60.090.000	61.045.000	54.560.000
Totaal mutaties	2.545.000	1.405.000	920.000	-195.000	1.175.000
Eindstand (september 2022)	60.885.000	60.745.000	61.010.000	60.850.000	55.735.000

Budgettair effect	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal mutaties septembercirculaire 2022	2.545.000	1.405.000	920.000	-195.000	1.175.000
Al geraamde rijksbijdrage in begroting 2023	0	0	-350.000	265.000	-1.140.000
Inzet specifieke middelen	-1.534.000	-115.000	-96.000	-32.000	-32.000
Budgettair effect septembercirculaire 2022	1.011.000	1.290.000	474.000	38.000	3.000
Bijstelling voorgaande jaren	-45.000				
Totaal budgettair effect septembercirculaire 2022	966.000	1.290.000	474.000	38.000	3.000

Aanvullend op de programmabegroting 2023 leidt dit tot het volgende indicatieve budgettair perspectief:

Budgettair perspectief	2022	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023	3.490.747	435.972	3.726.120	4.759.664	-736.411
Septembercirculaire 2022	966.000	1.290.000	474.000	38.000	3.000
Perspectief begroting 2023 incl. septembercirculaire	4.456.747	1.725.972	4.200.120	4.797.664	-733.411
Waarvan incidentele baten en lasten	-871.326	-130.118	-114.200	-89.447	-64.609
Structureel saldo begroting	3.585.421	1.595.854	4.085.920	4.708.217	-798.020

Conclusie

De mutaties in de septembercirculaire 2022 leiden tot een positieve bijstelling van de inkomsten uit het gemeentefonds. Met name in de jaren 2022 tot en met 2024 door de voorlopige afrekening van het BTW Compensatiefonds 2022, bijstelling maatstaven en het accres door hoger rijksuitgaven door loon- en prijsontwikkeling. Bij de overige specifiek benoemde middelen is rekening gehouden met een budgettair neutrale inzet ter dekking van de lasten.

De daling van de inkomsten vanuit het gemeentefonds in 2026 blijft ondanks het voorgaande fors.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D. Lacroix

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

Bijlage(n):

1. Septembercirculaire Gemeentefonds 2022